

Geanonimiseerde versie

Vertaling

C-649/23 - 1

Zaak C-649/23

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

31 oktober 2023

Verwijzende rechter:

Înalta Curte de Casație și Justiție (Roemenië)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

6 december 2022

Rekwiranten-verweerders:

Institut de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu”

Fundație Națională pentru Știință și Artă

Geïntimeerden-verzoekers:

HK, erfgenaam van TB

VP

Geïntimeerde-verweerster:

GR

[OMISSIS]

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE (hoogste rechterlijke instantie, Roemenië)

AFDELING I CIVIEL

Beschikking

[OMISSIS]

Openbare zitting van 6 december 2022

NL

[OMISSIS]

Beslist wordt op het verzoek van rekwirant-verweerder Institut de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu” (Călinescu-instituut voor literaire geschiedenis en theorie) om een prejudiciële verwijzing naar het Hof van Justitie van de Europese Unie in dossier [OMISSIS] betreffende de hogere voorzieningen van verweerders Institut de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu” en Fundație Națională pentru Știință și Artă (Nationale stichting voor wetenschap en kunst) tegen civiele beslissing [OMISSIS] van 7 april 2021 van de Curte de Apel București (rechter in tweede aanleg Boekarest, Roemenië), zesde afdeling civiel.

[OMISSIS]

[procedure]

DE ÎNALTĂ CURTE

stelt in de onderhavige civiele zaak het volgende vast:

Voorwerp van de dagvaarding

1. Bij dagvaarding, gericht aan de Tribunal București (rechter in eerste aanleg Boekarest, Roemenië) [OMISSIS], hebben TB en VP als erfgenamen van professor Dan Slușanschi geklaagd dat verweerders, het Institut de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu” en de Fundație Națională pentru Știință și Artă, inbreuk hebben gemaakt op het auteursrecht op de kritische uitgave in het Latijn van het werk met de titel „*Demetrii principis Cantemirii. Incrementorum et decrementorum aulae othman(n)icae sive aliothman(n)icae historiae a prima gentis origine ad nostra usque tempora deductae libri tres*”, door professor Slușanschi vertaald als „Istoria creșterilor și a descreșterilor Curții Othman[n]ice sau Aliothman[n]ice de la primul început al neamului, adusă până în vremurile noastre, în trei cărți” (Geschiedenis van de opkomst en het verval van het Ottomaanse of Aliottomaanse hof vanaf het ontstaan van dat geslacht tot heden, in drie boeken).

2. Verzoekers hebben vergoeding gevorderd van de morele en materiële schade die zij hebben geleden als gevolg van de publicatie in 2015 door de Academie Română (Academie van wetenschappen, Roemenië) – Fundație Națională pentru Știință și Artă van het werk „*Istoria măririi și decăderii Curții otomane*” (Geschiedenis van de opkomst en het verval van het Ottomaanse hof), in het Latijn en het Roemeens, met een kritische uitgave (hierna: „kritische uitgave van de Academie”) die volgens verzoekers was overgeschreven van de eerdere kritische uitgave van hun vader, Dan Slușanschi (hierna: „kritische uitgave Slușanschi”).

3. [OMISSIS]

4. [OMISSIS]

2

[aspecten van de vordering in eerste aanleg waarop de hogere voorziening geen betrekking heeft].

Beslissingen van de Tribunal en de Curte de Apel

5. Bij civiel vonnis [van] [OMISSIS] 21 december 2017 heeft de Tribunal București vastgesteld dat verweerders inbreuk hebben gemaakt op het morele recht van prof. Slușanschi om te worden erkend als auteur van de kritische uitgave, alsook op het auteursrechtelijke vermogensrecht van verzoekers als erfgenamen, door het werk „Istoria măririi și decăderii Curții otomane”, waarin ook de kritische uitgave Slușanschi is opgenomen, zonder verzoekers’ toestemming uit te geven en te verspreiden.

6. Bijgevolg heeft de Tribunal verweerders hoofdelijk veroordeeld om verzoekers een materiële en immateriële schadevergoeding te betalen en de kritische uitgave van de Academie, die is vervaardigd zonder toestemming van de houders van de rechten op de kritische uitgave Slușanschi en zonder vermelding van Dan Slușanschi als auteur, van het Roemeense grondgebied te verwijderen.

7. Verweerders, Institut de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu” en Fundație Națională pentru Știință și Artă, hebben tegen het civiele vonnis [van] [OMISSIS] 21 december 2017 hoger beroep ingesteld.

8. Bij civiel vonnis [van] [OMISSIS] 7 april 2021 heeft de Curte de Apel București de hogere beroepen toegewezen en het vonnis van de Tribunal gedeeltelijk vernietigd, waarbij het bedrag van de immateriële schadevergoeding dat hoofdelijk verschuldigd is door verweerders Fundație Națională pentru Știință en Institut de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu” is verlaagd, maar de veroordeling tot betaling van een materiële schadevergoeding ten belope van het in eerste aanleg vastgestelde bedrag is gehandhaafd.

Feiten

9. Professor Dan Slușanschi is de auteur van de kritische uitgave van het Latijnse werk van prins Dimitrie Cantemir met de vertaalde titel „Istoria creșterilor și a descreșterilor Curții Othman[n]ice sau Aliothman[n]ice de la primul început al neamului, adusă până în vremurile noastre, în trei cărți”. De kritische uitgave werd voor het eerst gepubliceerd in 2001 door uitgeverij Amarcord uit Timișoara, gevolgd door een tweede, door de auteur herziene en gecorrigeerde uitgave bij uitgeverij Paideia in 2008, met heruitgaven in 2010 en 2012.

10. De kritische uitgave van Slușanschi is gebaseerd op het manuscript van de Latijnse tekst, dat in 1984 is ontdekt aan Harvard University (eigenaar van het manuscript sinds 1901). In de eerste uitgave is gebruik gemaakt van het facsimile dat in 1999 in Roemenië is gepubliceerd, en in de tweede uitgave van fotografische kopieën die door de eigenaar ter beschikking zijn gesteld.

11. Het werk van Dimitrie Cantemir is ook gepubliceerd in het Roemeens in de vertaling van dezelfde professor, die verwees naar de Latijnse tekst van de kritische uitgave Slușanschi in de herziene en gecorrigeerde vorm.

12. In 2015 heeft verweerster Fundație Națională pentru Știință și Artă het werk „Dimitrie Cantemir – Istoria măririi și decăderii Curții Othomane” uitgegeven in het Latijn en Roemeens, in twee volumes met de Latijnse tekst en kritische noten door redacteurs van de verwerende stichting.

13. De Tribunal București en de Curte de Apel București hebben feitelijk vastgesteld dat de kritische uitgave van Slușanschi uit 2001 volledig is overgenomen in de kritische uitgave van de Academie, en niet is gebruikt door overname van enkele citaten of passages. Tevens is gebruik gemaakt van de niet-gepubliceerde toevoegingen of correcties die professor Slușanschi in zijn eigen uitgave heeft aangebracht en die hij in de toekomst wilde gebruiken. Verwijzingen naar de auteur van de vorige uitgave staan in een voetnoot.

14. Volgens een in 2013 gesloten overeenkomst met verweerder Institut de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu” hebben verzoekers na het overlijden van professor Slușanschi aan deze verweerder het recht overgedragen om de transcripties en vertalingen door deze professor van verschillende teksten van Dimitrie Cantemir – waaronder de onderhavige – te gebruiken met het oog op een uitgave van het verzamelde werk van Dimitrie Cantemir. Op zijn beurt heeft dit instituut Slușanschi’s werk ter beschikking gesteld van de verwerende stichting.

15. In deze context blijkt uit de getuigenverklaring voor de rechter van een van de redacteurs van het werk van de Academie, dat hij langdurig en intensief onderzoek had moeten doen indien hij niet had kunnen werken met de door verzoekers’ vader gemaakte variant die zij ter beschikking hadden gesteld.

16. Afgezien van de door de Tribunal en de Curte de Apel vastgestelde feiten, kan uit het dossier ook worden afgeleid dat het betrokken werk van Dimitrie Cantemir vanaf de 18e eeuw postuum in talrijke versies is gepubliceerd, waarvan de eerste in het Engels. Hoogstwaarschijnlijk was deze versie gebaseerd op het Latijnse manuscript, maar in plaats van een volledige vertaling bevatte deze veel weglatingen en veranderingen. Latere versies in onder andere het Frans, het Italiaans, het Turks en het Roemeens waren vertalingen uit het Engels. De Latijnse tekst werd pas in 1999 gepubliceerd (in facsimile) en de eerste kritische, wetenschappelijke publicatie van de Latijnse tekst was de kritische uitgave van Slușanschi uit 2001.

Oordeel van de Curte de Apel

17. Een kritische uitgave wordt in het verklarend woordenboek van de Roemeense taal gedefinieerd als een uitgave van een (onder meer oude of klassieke) tekst, vastgesteld door vergelijking van de varianten en vergezeld van commentaren en de nodige kritische noten.

18. Een kritische uitgave is een afgeleid werk in de zin van artikel 16 van de Roemeense wet nr. 8/1996 inzake het auteursrecht en geniet de bescherming waarin deze wet voorziet.

19. De vervaardiging van een dergelijk werk houdt in dat aan de waarde van het manuscript wordt toegevoegd door weglatingen aan te vullen, de juiste termen te kiezen wanneer deze niet kunnen worden ontcijferd, in de tekst in te grijpen om de betekenis te behouden en de gemaakte keuzen toe te lichten.

20. Al deze ingrepen in het originele werk zijn het resultaat van een creatieve inspanning, de vrucht van de intellectuele activiteit van de auteurs.

21. De auteur van een kritische uitgave kiest uit een grote verscheidenheid termen of uitdrukkingen in een poging om de betekenis van de tekst en de boodschap van het oorspronkelijke werk zo goed mogelijk over te brengen. Het is dus de keuze van het juiste woord of de juiste uitdrukking die aan de intellectuele inspanning het persoonlijke kenmerk en impliciet dat van oorspronkelijkheid verleent.

22. De keuzen van de auteur van een kritische uitgave zijn creatief, want naast de inzet van zijn filologische vaardigheid en erudiete kennis over de levensloop van de auteur, de historische periode en de literaire periode in kwestie, drukt de redacteur zijn persoonlijke stempel door de keuzen die hij maakt, juist door de vorm waarin hij de boodschap van de tekst aan de lezer wil overbrengen.

23. In het geval van een kritische uitgave is er weliswaar geen sprake van een bewerking van een reeds bestaand werk, daar het doel erin bestaat om de oorspronkelijke tekst zo getrouw mogelijk weer te geven, maar de kritische noten zijn het resultaat van een creatieve keuze, aangezien de auteur ervan zijn eigen keuzen maakt bij het aanvullen van weglatingen of bij het vervangen van niet-ontcijferde termen.

Oordeel in hogere voorziening

24. Tegen de beslissing van [OMISSIS] 7 april 2021 van de Curte de Apel București is bij de Înalță Curte de Casație și Justiție hogere voorziening ingesteld door verweerders, het Institut de Istorie și Teorie Literară „G.Călinescu” en de Fundație Națională pentru Știință și Artă.

25. Met hun middelen in hogere voorziening bekritisieren rekwiranten-verweerders in wezen de vaststelling van de Curte de Apel dat een kritische uitgave een afgeleid werk is, waarbij zij aanvoeren dat deze rechter heeft nagelaten de criteria voor de beoordeling van auteursrechtelijke bescherming toe te passen die voortvloeien uit de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie.

26. Volgens rekwiranten-verweerders heeft een redacteur van het werk waarvan een kritische uitgave wordt verzorgd, nauwelijks tot geen vrijheid indien het gaat om een wetenschappelijk werk in een niet meer gebruikte taal zoals het Latijn, dat precieze regels kent voor syntaxis en woordvolgorde.

27. Bij een kritische uitgave zijn vrije creatieve keuzen van de redacteur uitgesloten, aangezien zijn enige doel is om – wanneer de bedoeling van de oorspronkelijke auteur niet duidelijk uit de gebruikte manuscripten blijkt – met zijn vakbekwaamheid de tekstvarianten aan te wijzen die het dichtst bij de bedoeling van de oorspronkelijke auteur liggen en nooit bij die van de redacteur.

28. De mogelijkheid om te kiezen uit woorden of formuleringen betekent niet dat de auteur een creatieve, originele bijdrage heeft geleverd, in die zin dat niet kan worden gesteld dat de door Dan Slușanschi tot stand gebrachte uitgave zijn persoonlijkheid weerspiegelt.

29. Tijdens de behandeling heeft de Înaltă Curte de Casație și Justiție zich gebogen over het verzoek van rekwirant-verweerder Institut de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu” om het Hof van Justitie van de Europese Unie krachtens artikel 267 VWEU te verzoeken om uitlegging van artikel 2, onder a), van richtlijn 2001/29/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 mei 2001 betreffende de harmonisatie van bepaalde aspecten van het auteursrecht en de naburige rechten in de informatiemaatschappij.

De Înaltă Curte is van oordeel dat het voor de beslechting van deze zaak noodzakelijk is om het Hof van Justitie van de Europese Unie een prejudiciële vraag te stellen om de hieronder uiteengezette redenen.

Toepasselijke bepalingen

30. *Richtlijn 2001/29/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 mei 2001 betreffende de harmonisatie van bepaalde aspecten van het auteursrecht en de naburige rechten in de informatiemaatschappij*

Artikel 2

Reproductierecht

De lidstaten voorzien ten behoeve van:

(a) auteurs, met betrekking tot hun werken, [...] in het uitsluitende recht, de directe of indirecte, tijdelijke of duurzame, volledige of gedeeltelijke reproductie van dit materiaal, met welke middelen en in welke vorm ook, toe te staan of te verbieden.

31. *Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe (wet nr. 8/1996 inzake het auteursrecht en de naburige rechten), zoals van kracht in 2001*

Artikel 16

De auteur van een werk heeft het exclusieve vermogensrecht om toestemming te verlenen voor de vertaling, publicatie in verzamelingen, bewerking en elke andere transformatie van zijn werk waardoor een afgeleid werk wordt verkregen.

32. *Wet nr. 8/1996 inzake het auteursrecht en de naburige rechten (zoals in 2015 en thans van kracht)*

Artikel 23

Voor de toepassing van deze wet wordt onder afgeleide werken verstaan: de vertaling, de publicatie in verzamelingen, de bewerking en elke andere transformatie van een bestaand werk, indien dit een intellectuele schepping vormt.

Motivering van de prejudiciële verwijzing

33. De vraag die de Înaltă Curte de Casație și Justiție als rechter in hogere voorziening stelt aan het Hof van Justitie van de Europese Unie betreft de kwalificatie van een kritische uitgave van een werk als een „werk” dat op zijn beurt auteursrechtelijk wordt beschermd in de zin van artikel 2, onder a), van richtlijn 2001/29.

34. In het geval van een kritische uitgave is het resultaat dat de redacteur nastreeft het oorspronkelijke werk zo dicht mogelijk bij de vorm te brengen waarin het is geschreven, dat wil zeggen de tekst van het oorspronkelijke werk in een volledige en begrijpelijke vorm vast te leggen.

35. Hiertoe raadpleegt de redacteur het manuscript, kan hij correcties of aanvullingen aanbrengen om ervoor te zorgen dat de betekenis behouden blijft en plaatst hij commentaar en uitleg bij de keuze van de juiste termen. De bijbehorende kritische noten vergen een intellectuele inspanning waarbij vaak uiterst bewerkelijk en langdurig onderzoek wordt gedaan.

36. In geen geval kan het werk van de redacteur worden gelijkgesteld met het kopiëren of overschrijven van een facsimile van het manuscript.

37. De rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie omvat belangrijke aanwijzingen voor het begrip „werk” als bedoeld in artikel 2, onder a), van richtlijn 2001/29, dat betrekking heeft op het exclusieve recht van een auteur om de reproductie van zijn werken toe te staan of te verbieden, maar ook in andere bepalingen van deze richtlijn (betreffende de exclusieve rechten van auteurs in verband met de mededeling aan het publiek en de distributie, en met betrekking tot de uitzonderingen en beperkingen die voor deze exclusieve rechten kunnen gelden).

38. Het begrip „werk” vormt dus een autonoom Unierechtelijk begrip, dat door de nationale rechters op uniforme wijze moet worden uitgelegd en toegepast (arrest van 12 september 2019 in zaak C-683/17, Cofemel, EU:C:2019:721, punt 29 en aldaar aangehaalde rechtspraak).

39. Volgens het Hof veronderstelt het betrokken begrip de combinatie van twee cumulatieve elementen, en als daaraan is voldaan is er sprake van een „werk” dat

bijgevolg auteursrechtelijke bescherming moet genieten (arrest Cofemel, punt 35 en aldaar aangehaalde rechtspraak).

40. In de eerste plaats moet er sprake zijn van een oorspronkelijk voorwerp, in die zin dat het zowel noodzakelijk als voldoende is dat dit voorwerp de persoonlijkheid van de auteur weerspiegelt waarbij zijn vrije creatieve keuzen tot uitdrukking komen. Wanneer voor de vervaardiging van een voorwerp technische overwegingen, regels of andere beperkingen gelden die geen ruimte laten voor creatieve vrijheid, kan dat voorwerp niet worden geacht de oorspronkelijkheid te hebben die vereist is om een werk te kunnen vormen (arrest Cofemel, punten 29-31).

41. In de tweede plaats kunnen alleen de bestanddelen die de uitdrukking van intellectuele schepping zijn, als een „werk” worden aangemerkt, hetgeen noodzakelijkerwijs het bestaan impliceert van een voorwerp dat voldoende nauwkeurig en objectief kan worden geïdentificeerd (arrest Cofemel, punten 29 en 32).

42. Tevens kan er sprake zijn van gebruik (ook door reproductie) van een „werk” wanneer de derde zonder toestemming van de houder van het auteursrecht delen van een werk gebruikt, op voorwaarde dat de overgenomen elementen als dusdanig uitdrukking geven aan de eigen intellectuele schepping van de auteur (arrest van 16 juli 2009, Infopaq International, C-5/08, EU:C:2009:465, punten 48 en 49).

43. *In de onderhavige vraag aan het Hof worden beide criteria voor de kwalificatie van een auteursrechtelijk beschermd werk, te weten het bestaan van een oorspronkelijk voorwerp en het bestaan van een identificeerbaar voorwerp, aan de orde gesteld.*

44. Vanuit het oogpunt van de ontvankelijkheid van het verzoek om een prejudiciële beslissing is het relevant dat er geen twijfel over bestaat dat [het Hof] zich steeds op het standpunt heeft gesteld dat het aan de nationale rechter staat om te bepalen of een bepaalde intellectuele schepping, zoals die welke in het hoofdgeding aan de orde is, kan worden aangemerkt als een „werk” in de zin van artikel 2, onder a), van richtlijn 2001/29 (of, in voorkomend geval, een andere bepaling van een rechtshandeling van de Unie) en daarmee voor auteursrechtelijke bescherming in aanmerking komt.

45. Het staat echter buiten kijf dat het Hof heeft geanalyseerd hoe de twee criteria in de praktijk werken in het geval van verschillende scheppingen, en de elementen heeft aangedragen die de nationale rechter moet beoordelen om te bepalen of auteursrechtelijke bescherming kan worden verleend.

46. In het geval van een databank bijvoorbeeld, betreffen de vrije en creatieve keuzen – waarvan de oorspronkelijkheid afhangt – de selectie en de ordening van de gegevens waarmee de maker structuur aanbrengt in de databank, en hebben deze begrippen geen betrekking op de creatie van de in de databank opgenomen

gegevens, tenzij voor de samenstelling van de databank technische overwegingen, regels of beperkingen gelden die geen ruimte laten voor creatieve vrijheid (arrest van 1 maart 2012, Football Dataco e.a., C-604/10, EU:C:2012:115, punten 32, 38 en 39).

47. Evenzo kan de auteur van een foto tijdens het maken van de foto op verschillende manieren en op verschillende momenten vrije en creatieve keuzen maken waardoor hij het werk een „persoonlijke noot” kan geven, en heeft het Hof concreet aangegeven op welke wijze de auteur zich kan uitdrukken, zodat de vrijheid waarover de auteur beschikt om zijn creatieve bekwaamheden uit te oefenen niet noodzakelijkerwijs beperkt of zelfs nihil is (arrest van 1 december 2011, Painer, C-145/10, EU:C:2011:798, punten 90-94).

48. Met betrekking tot een werk van letterkunde (persartikel) heeft het Hof geoordeeld dat de woorden afzonderlijk beschouwd, als dusdanig geen intellectuele schepping vormen van de auteur die ze gebruikt. Enkel via de keuze, de schikking en de combinatie van deze woorden op een oorspronkelijke wijze kan de auteur uitdrukking aan zijn creatieve geest geven en tot een resultaat komen dat een intellectuele schepping vormt (arrest Infopaq International, punten 44 en 45).

49. Zelfs in het geval van een officieel verslag van informatieve aard is het bestaan van oorspronkelijkheid, die kan voortvloeien uit de keuze, schikking en combinatie van woorden, niet automatisch uitgesloten. Het Hof stelde echter dat oorspronkelijkheid is uitgesloten in het geval van zuiver informatieve documenten waarvan de inhoud voornamelijk wordt bepaald door de hierin vervatte informatie en die dus een louter technische functie hebben. De loutere intellectuele inspanningen en de deskundigheid bij het opstellen van die verslagen zijn niet van belang voor de kwalificatie als „werk” (arrest van 29 juli 2019, Funke Medien NRW, C-469/17, EU:C:2019:623, punten 23 en 24).

50. Er zij ook aan herinnerd dat het Hof heeft geoordeeld dat de smaak van een voedingsmiddel als zodanig niet auteursrechtelijk wordt beschermd, gelet op het tweede beoordelingscriterium, namelijk het bestaan van een voorwerp dat [voldoende] nauwkeurig en objectief kan worden geïdentificeerd (arrest van 13 november 2018, Levola Hengelo, C-310/17, EU:C:2018:899).

51. De nationale rechter die beoordeelt of een bepaalde creatie een „werk” in de zin van het auteursrecht kan vormen, laat zich daarom leiden door de beoordelingselementen die door het Hof van Justitie zijn aangewezen, waarbij hij een of beide van de ondubbelzinnig gedefinieerde criteria toepast, namelijk het bestaan van een oorspronkelijk voorwerp en een identificeerbaar voorwerp.

52. Dergelijke aanwijzingen zijn echter in de rechtspraak van het Hof niet uitdrukkelijk gegeven over de kritische uitgave van een werk, zodat volgens de verwijzende rechter een oordeel van het Hof op grond van artikel 267 VWEU gerechtvaardigd is, aangezien het niet gaat om een „acte clair” in het licht van een

eerdere prejudiciële beslissing (arrest van 27 maart 1963, *Da Costa en Schaake NV e.a./Administratie der Belastingen*, gevoegde zaken 28/62-30/62, EU:C:1963:6).

53. In de eerste plaats bestaat de twijfel over de uitlegging van de richtlijn die aanleiding heeft gegeven tot de onderhavige prejudiciële verwijzing volgens de *Înaltă Curte de Casație și Justiție* in het reële bestaan van „vrije creatieve keuzen” van de redacteur wanneer hij *de inhoud van een reeds bestaande tekst weergeeft* in een begrijpelijke vorm die de bedoeling van de oorspronkelijke auteur zo dicht mogelijk benadert, met eerbiediging van de stijl en de taalkundige uitdrukkingwijze van de auteur, en de tekst vergezelt van kritische noten, commentaren en verklaringen voor eventuele correcties, vervangen woorden of toevoegingen die nodig zijn voor de begrijpelijkheid van het manuscript.

54. De vraag rijst of de keuze van bepaalde woorden – en dus van een bepaalde tekstvariant – en de kritische noten, commentaren of toelichtingen blijken geven van de creativiteit en de persoonlijke toets van de redacteur of enkel van zijn vakbekwaamheid en onmiskenbare intellectuele inspanning (die volgens het Hof echter niet volstaan om een oorspronkelijk werk te vormen dat auteursrechtelijk kan worden beschermd).

55. In de tweede plaats kan volgens de verwijzende rechter niet met zekerheid worden uitgesloten dat niet is voldaan aan het tweede criterium, namelijk het bestaan van een nauwkeurig en objectief identificeerbaar voorwerp.

56. De vraag rijst dus of de kritische uitgave kan worden beschouwd als een creatie die losstaat van het oorspronkelijke werk, dan wel daarmee samenvalt omdat zij slechts een versie ervan is, aangezien het doel van de uitgave er – zoals reeds gezegd – in bestaat de tekst van het reeds bestaande werk weer te geven.

57. Wel kan men in de laatste hypothese spreken van een gedeeltelijk samenvallen, aangezien de bijdrage van de redacteur tastbaar is en zichtbaar is in de kritische noten, commentaren en toelichtingen die hij aan de tekst hecht.

58. Een eventuele vaststelling dat alleen laatstgenoemde elementen een nauwkeurig en objectief identificeerbaar voorwerp hebben omdat de redacteur geen recht heeft op het oorspronkelijke werk zelf, zou ertoe kunnen leiden dat de status van auteursrechtelijk beschermd werk alleen wordt bepaald met betrekking tot de delen waarvan het voorwerp identificeerbaar is, in overeenstemming met het tweede beoordelingscriterium van een werk.

59. De bovenstaande aspecten zijn relevant voor de uitkomst van de voorliggende zaak, aangezien de verwijzende rechter moet bepalen of de kritische uitgave een afgeleid werk is in de zin van artikel 16 van wet nr. 8/1996 (in de versie van 2001, overeenkomend met artikel 23 van de wet in de huidige versie ervan).

60. Voorts bepaalt artikel 2, lid 3 van de Berner Conventie het volgende: „Als oorspronkelijke werken worden beschermd, onverminderd de rechten van de

auteur van het oorspronkelijke werk: vertalingen, bewerkingen, muziekarrangementen en andere wijzigingen van een werk van letterkunde of kunst”.

61. Het oorspronkelijke werk in de bij de verwijzende rechter aanhangige zaak is ongetwijfeld een „werk van letterkunde” in de zin van de Berner Conventie, waaronder in de definitie van artikel 2, lid 1, werken op het gebied van de wetenschap vallen.

62. Een afgeleid werk moet echter als „wijziging” van een letterkundig of artistiek werk zelf een oorspronkelijk werk zijn waarvan de vaststelling door de nationale rechter het onderhavige verzoek om een prejudiciële beslissing rechtvaardigt, mede om in het licht van het tweede criterium voor de beoordeling van de hoedanigheid van „werk” dat uit de rechtspraak van het Hof voortvloeit, te verduidelijken of de kritische uitgave van een werk kan worden beschouwd als een „wijziging” van een letterkundig of artistiek werk met een nauwkeurig en objectief identificeerbaar voorwerp.

63. Volgens vaste rechtspraak van het Hof is de Unie weliswaar geen partij bij de Berner Conventie, maar is zij niettemin krachtens artikel 1, lid 4, van het WIPO-verdrag inzake het auteursrecht – waarbij zij wel partij is en waaraan richtlijn 2001/29 uitvoering beoogt te geven – verplicht zich te voegen naar de artikelen 1 tot en met 21 van de Berner Conventie (arrest van 13 november 2018, Levola Hengelo, C-310/17, EU:C:2018:899, punt 38 en aangehaalde rechtspraak).

64. Gelet op een en ander acht de Înaltă Curte de Casație și Justiție het nodig om het Hof te verzoeken om uitlegging van artikel 2, onder a), van richtlijn 2001/29/EG over de vraag of een kritische uitgave een werk is, omdat de juiste toepassing van het Unierecht niet zo evident is dat redelijkerwijze geen ruimte voor twijfel kan bestaan (in de bewoordingen van het arrest van 6 oktober 1982, CILFIT/Ministero della Sanità, 283/81, EU:C:1982:335).

OM DEZE REDENEN,

IN NAAM VAN DE WET,

BESLIST DE ÎNALTĂ CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE ALS VOLGT:

Het verzoek van rekwirant-verweerder Institut de Istorie si Teorie Literară „G. Călinescu” om verwijzing naar het Hof van Justitie van de Europese Unie wordt toegewezen.

Het Hof van Justitie van de Europese Unie wordt krachtens artikel 267 VWEU verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vraag:

„Moet artikel 2[, onder] a), van richtlijn 2001/29/EG aldus worden uitgelegd dat een kritische uitgave van een werk, die tot doel heeft de tekst van een oorspronkelijk werk weer te geven door raadpleging van het manuscript,

vergezeld van commentaar en de nodige kritische noten, kan worden beschouwd als een auteursrechtelijk beschermd werk?”

[OMISSIS]

[procedure, ondertekeningen]

WERKDOCUMENT